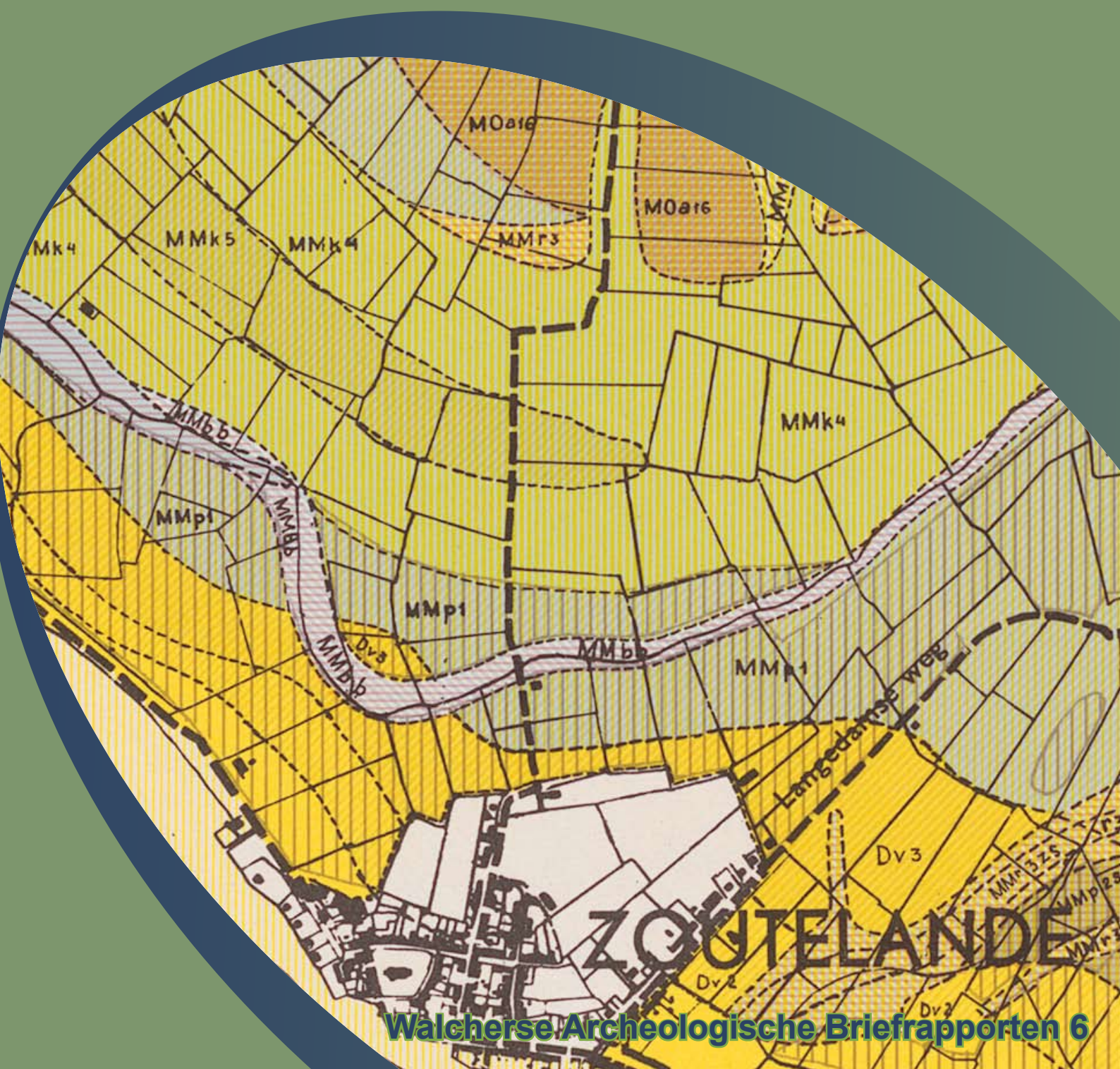

Archeologisch bureau- en booronderzoek
aan de Westkapelseweg te Zoutelande,
gemeente Veere

Walcherse Archeologische Dienst

Colofon

Archeologisch bureau- en booronderzoek aan de Westkapelseweg te Zoutelande, gemeente Veere

Walcherse Archeologische Briefrapporten 6
WAD-Projectcode VEZO_012_004 Westkapelseweg

Auteur
B. Silkens

Afbeeldingen
WAD tenzij anders vermeld

Autorisatie—B.H.F.M. Meijlink

Uitgegeven door
Walcherse Archeologische Dienst
Postbus 70
4330 AB Middelburg
Tel: 0118-67 88 03
Fax: 0118-62 80 94
e-mail: b.meijlink@middelburg.nl

ISBN: 978-90-78877-36-3

Domburg, 2012

Omslag
Zoutelande op de bodemkaart van Bennema en Van der Meer. Bron: Zeeuws Archief

© Walcherse Archeologische Dienst, augustus 2012

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De WAD aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Administratieve gegevens

Soort onderzoek:	Bureau- en Inventariserend Veldonderzoek met grondboringen
Provincie:	Zeeland
Gemeente:	Veere
Plaats:	Zoutelande
Toponiem:	Westkapelseweg
Centrumcoördinaten plangebied:	X: 22619 / Y: 392206
Oppervlakte plangebied:	ca. 2,2 ha
Kaartblad:	48A
CIS-code. Archis II:	51232
Opdrachtgever:	Gemeente Veere Postbus 1000 4357 ZV Domburg 0118) 555 444
Bevoegd gezag:	Gemeente Veere Namens deze: B.H.F.M. Meijlink Walcherse Archeologische Dienst (WAD) Postbus 6000 4330 LA Middelburg e-mail: b.meijlink@middelburg.nl
Beheer en plaats van documentatie:	Zeeuws Archeologisch Archief (ZAA) Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) Postbus 49, 4330 AA Middelburg Beheerder: dhr. J.J.B. Kuipers Tel.: 0118-670870, fax: 0118-670880 e-mail: jjb.kuipers@scez.nl
Beheer en plaats van vondsten :	niet van toepassing
Complextype :	niet van toepassing
Autorisatie:	Drs. B.H.F.M. Meijlink Senior archeoloog WAD
ISBN-nummer	978-90-78877-36-3

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Aan de Westkapelseweg plant de gemeente Veere de herinrichting van het bestaande sportterrein. Hierbij wordt de bestaande tribune verplaatst en een nieuwe supermarkt gebouwd. Over de precieze aard, omvang en diepte van de graafwerkzaamheden die hiermee gepaard gaan, zijn nog geen gegevens bekend.

In maart 2012 voerde de Walcherse Archeologische Dienst (WAD) een bureaustudie uit. Om het hier opgestelde verwachtingsmodel te toetsen werd op vraag van de gemeente Veere een Inventariserend Veldonderzoek met boringen uitgevoerd op vier april 2012 door drs. B.H.F.M. Meijlink van de WAD & dhr. J. Bostelaar. De resultaten van beide onderzoeken zijn weergegeven in deze rapportage.

1.2 Ligging en gebruik

Het plangebied bevindt zich aan de Westkapelseweg, net ten westen van de dorpskern van Zoutelande. Het perceel is momenteel in gebruik als sportterrein met twee voetbalvelden.

Het plan- en onderzoeksgebied heeft een totale oppervlakte van ongeveer 2,2 ha (fig. 1).

1.3 Doel van het onderzoek

Het inventariserend booronderzoek is uitgevoerd binnen het kader van het Walchers archeologiebeleid, zoals dat in het begin van 2006 is vastgesteld in de Nota Archeologische monumentenzorg Walcheren en in 2008 werd herzien. Uitgangspunt van het archeologiebeleid is het streven in het kader van de archeologische monumentenzorg naar een optimaal behoud en beheer van het archeologisch erfgoed. De doelstelling van het Walchers beleid is bijgevolg in eerste plaats het veiligstellen van archeologisch waardevolle vindplaatsen (behoud in situ).

Dit verkennend booronderzoek heeft tot doel een verwachtingsmodel op te stellen voor de aanwezigheid en de mate van conservering van archeologische waarden in het onderzoeksgebied. De resultaten van dit onderzoek en het verwachtingsmodel liggen aan de basis van de besluitvorming omtrent eventuele vervolgstappen binnen het archeologische onderzoeksproces, die voorafgaand aan of gelijktijdig met de voorgenomen bodemingrepen moeten worden genomen.

1.4 Werkwijze

Het hier gepresenteerde brieffrapport focust op de resultaten van het uitgevoerde bureau- en Inventariserend booronderzoek.

Tijdens het booronderzoek werden in totaal vier boringen gezet, verspreid over het terrein (fig. 3).

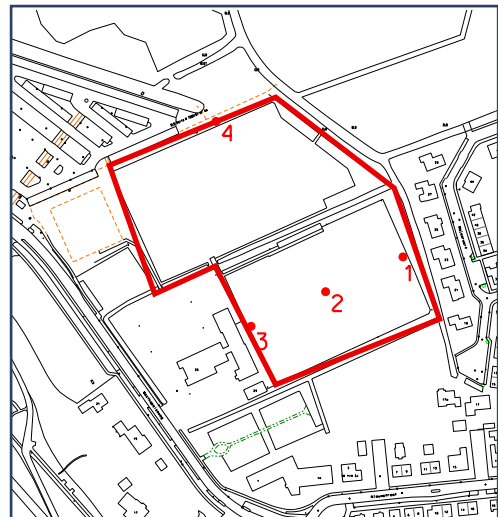
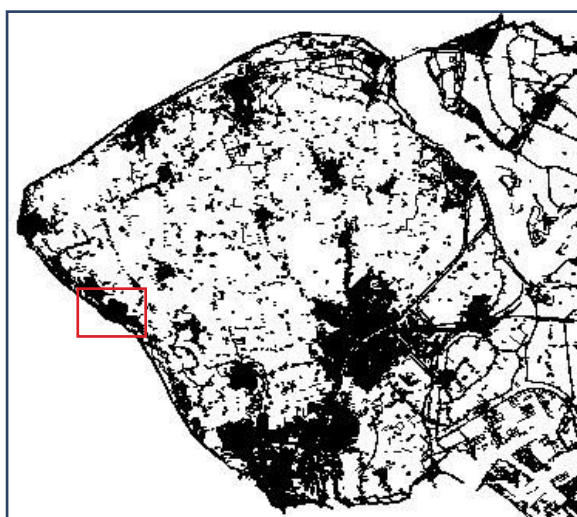
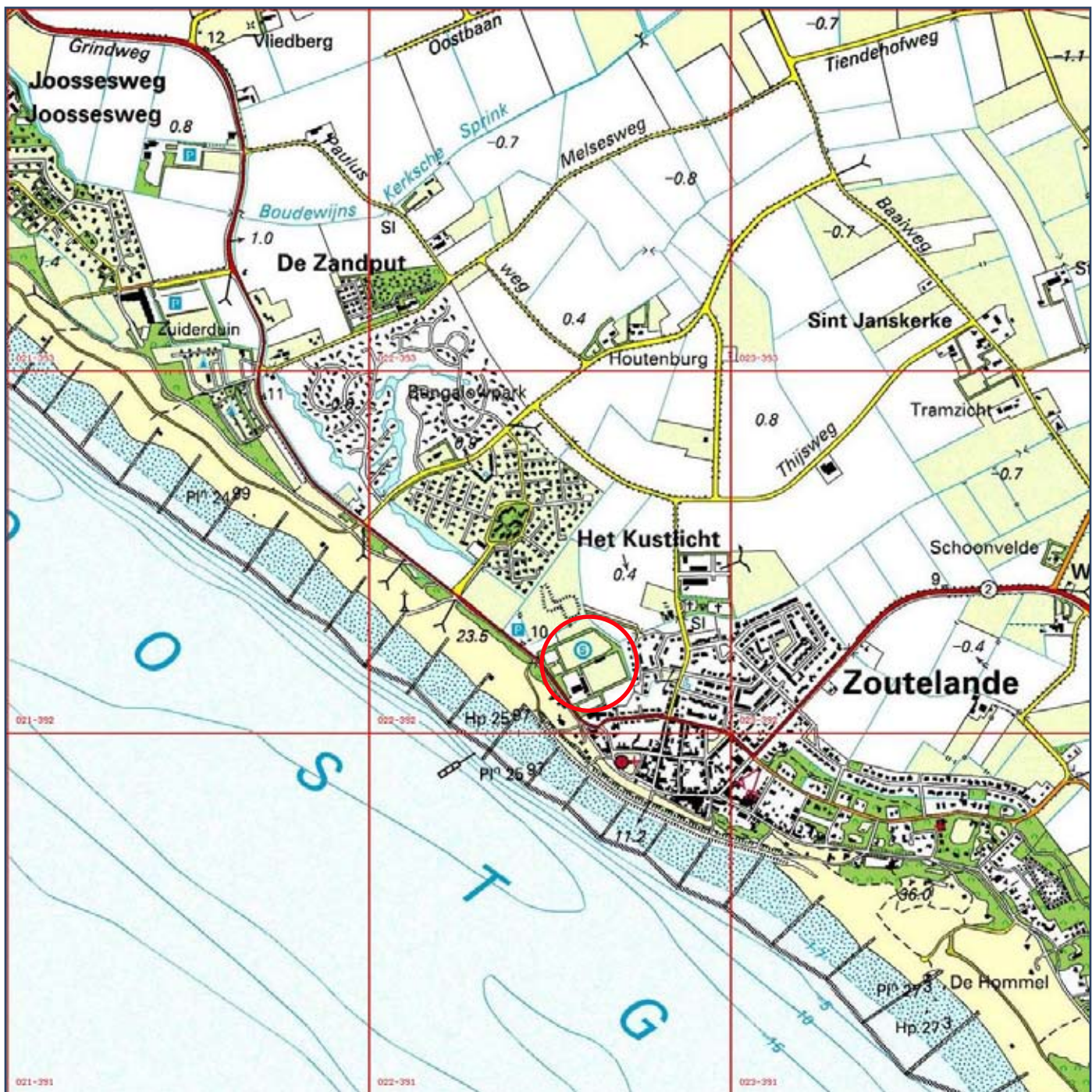

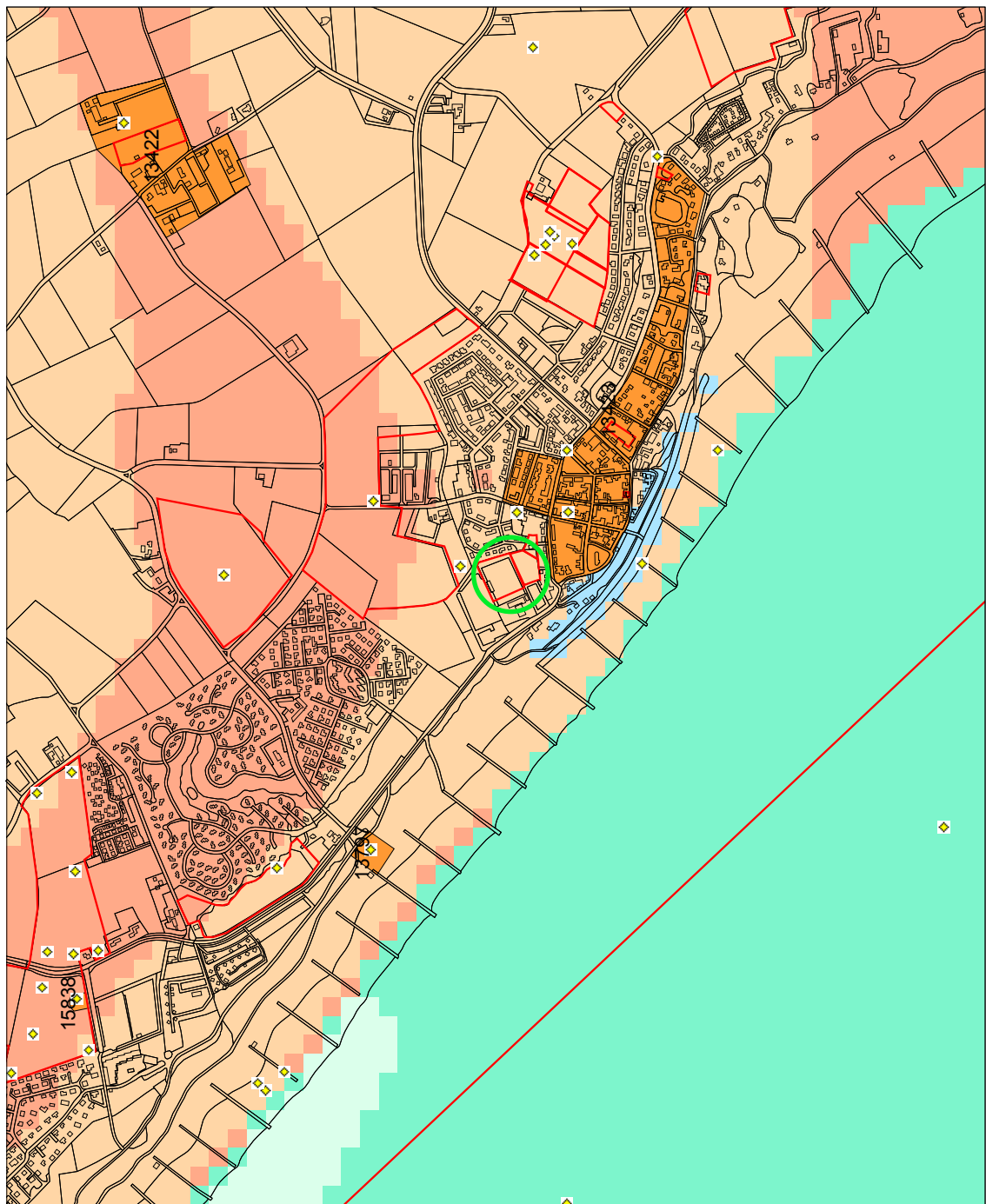
Fig. 1 Plangebied aan de Westkapelseweg en omgeving op de topografische kaart.
Het onderzochte perceel is rood omkaderd weergegeven.

VEZO_012_004 Westkapelseweg

ARCHIS-gegevens

24177 / 393487

28-03-2012
Walcherse Archeologische Dienst

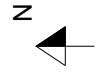

20998 / 390890

Legenda

- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- TOP10 ((c)TDN)
- MONUMENTEN
  - archeologische waarde
  - hoge archeologische waarde
  - zeer hoge archeologische waarde
  - zeer hoge arch waarde, beschermd
- IKAW
  - zeer lage trefkans
  - lage trefkans
  - middelhoge trefkans
  - hoge trefkans
  - lage trefkans (water)
  - middelhoge trefkans (water)
  - hoge trefkans (water)
  - water
  - niet gekarteerd

0 500 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Cultuurg, Cultuur en
Recreatie

Fig. 2 Het plangebied met gegevens uit het het Archeologisch Informatiesysteem voor Nederland. Het plangebied is lichtgroen omcirkeld aangegeven. Bron: ARCHIS II, bewerking WAD.

2. Bureauonderzoek

2.1 Geologie en bodem

Binnen het plangebied is in de bovenste niveaus vervlogen duinzandgrond aanwezig. Op een dieper niveau bevinden zich zeeklei- en zandafzettingen behorende tot het laagpakket van Walcheren. Hieronder kan Hollandveen worden verwacht op klei-afzettingen van het Laagpakket van Wormer. In de noordoostelijke hoek loopt een smalle strook met kreekbeddinggrond (fig. 5).

Kaart	Code	Omschrijving
Geologische kaart	Na7	Lp. van Walcheren / Fm. van Nieuwkoop; zeeklei en -zand met inschakelingen van veen
Geomorfologische kaart	B / 3L27	Bebouwing / Welvingen in plaatselijk gemoerde getijafzettingen, geegaliseerd
Bodemkaart Alterra	h / Zn30 / U4248	Bebouwing / Vlakvaaggronden, grof zand / Geegal. en verw. zeekleigronden met plaats. veen binnen 120cm; klei
Bodemkaart Bennema	Dv3 / MMbb	slibhoudende vervlogen duinzandgrond / kreekbeddinggrond met zavelige bovengrond
Pleistocene top		-20 tot -15m NAP

2.2 Bekende archeologische en historische waarden

Walcherse Archeologische Verwachtings- en beleidsadvieskaart

Deze is opgesteld op basis van ondermeer de gedetailleerde bodemkaart van Bennema en Van der Meer. Deze kaart geeft een aanscherping van de *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden* (IKAW) (fig. 2). Het plangebied is in deze zone aangeduid als zone met middelhoge archeologische verwachting. Hiervoor geldt dat bij bodemingreep dieper dan 40 cm met een oppervlaktemaat groter dan 500 m² voorafgaand archeologisch onderzoek moet plaatsvinden.

ARCHIS gegevens

Uit ARCHIS, de centrale database voor archeologie in Nederland, komen twee waarnemingen naar voren (fig. 2). In enkele boringen net ten noordoosten van het plangebied werden mogelijke resten van Middeleeuwse bewoning aangetroffen (WNG 411070). Wat verder ten zuidoosten van het gebied werd een 16e-eeuws muntgewicht en een bronzen Romeinse munt gevonden (WNG 405048). Tijdens archeologisch booronderzoek ten zuiden van het plangebied werden geen archeologische resten aangetroffen (OMG 7787 & 19559).

Historische kaarten

De oudst beschikbare kaart is deze van Visscher-Roman, midden 17e eeuw. Op deze kaart is het plangebied onbebouwd weergegeven. Vermoedelijk is het in gebruik als akkerland of weiland. Deze

situatie blijft onveranderd tot de jaren '60 van de 20e eeuw toen er twee voetbalvelden werden aangelegd op de locatie. Op het moment van het onderzoek is die toestand hetzelfde gebleven.

<i>Kaart</i>	<i>Periode</i>	<i>Indicator</i>	<i>Opmerkingen</i>
Visscher-Roman	1655/1680	nee	
Hattinga	1750	nee	
Topografische kaart	1832	nee	
Bonnebladen	1910	nee	
Topografische kaart	1970	ja	voetbalveld

Luchtfoto's

Van het plangebied zijn luchtfoto's beschikbaar vanaf 1944. Op foto's genomen door de RAF is het plangebied onbebouwd weergegeven. Op een luchtfoto uit 1959 is er centraal in het plangebied een gebouwtje weergegeven (fig. 4). Het lijkt te gaan om een schuur van weinig betekenis want op de kadasterkaarten uit die periode staat het gebouw niet aangeduid. Vanaf 1970 is het terrein in gebruik als voetbalveld.

Fig. 3 Het plangebied (rood omkaderd), geprojecteerd op een luchtfoto uit 2011. Bron: Geoloket Zeeland

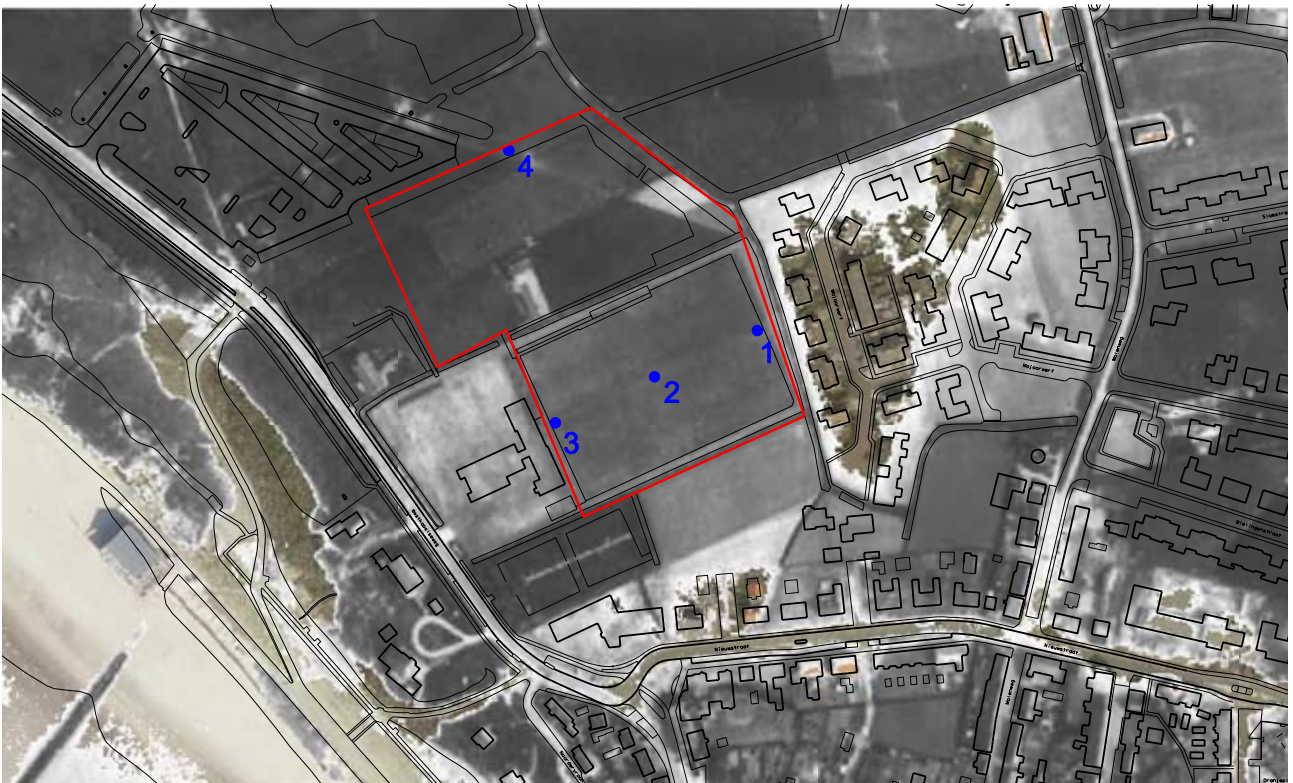

Fig. 4 Het plangebied (rood omkaderd), geprojecteerd op een luchtfoto uit 1959. Centraal in het gebied staat een gebouwtje weergegeven. Bron: geoloket Zeeland

Fig. 5 Bodemkaart van Bennema & Van der Meer 1952; de gele tinten geven duinzand-afzettingen weer, de donkerbruin-groene tinten kom- of poelafzettingen, bebouwd gebied grijs. In de noordoostelijke hoek van het plangebied loopt een jonge kreekbedding. Het plangebied is rood omkaderd weergegeven, de boringen blauw.

Fig. 6 Het plangebied (rood omkaderd), geprojecteerd op het de kaart van Hattinga (ca. 1750). Het gebied is onbebouwd. *Bron: Zeeuws Archief*

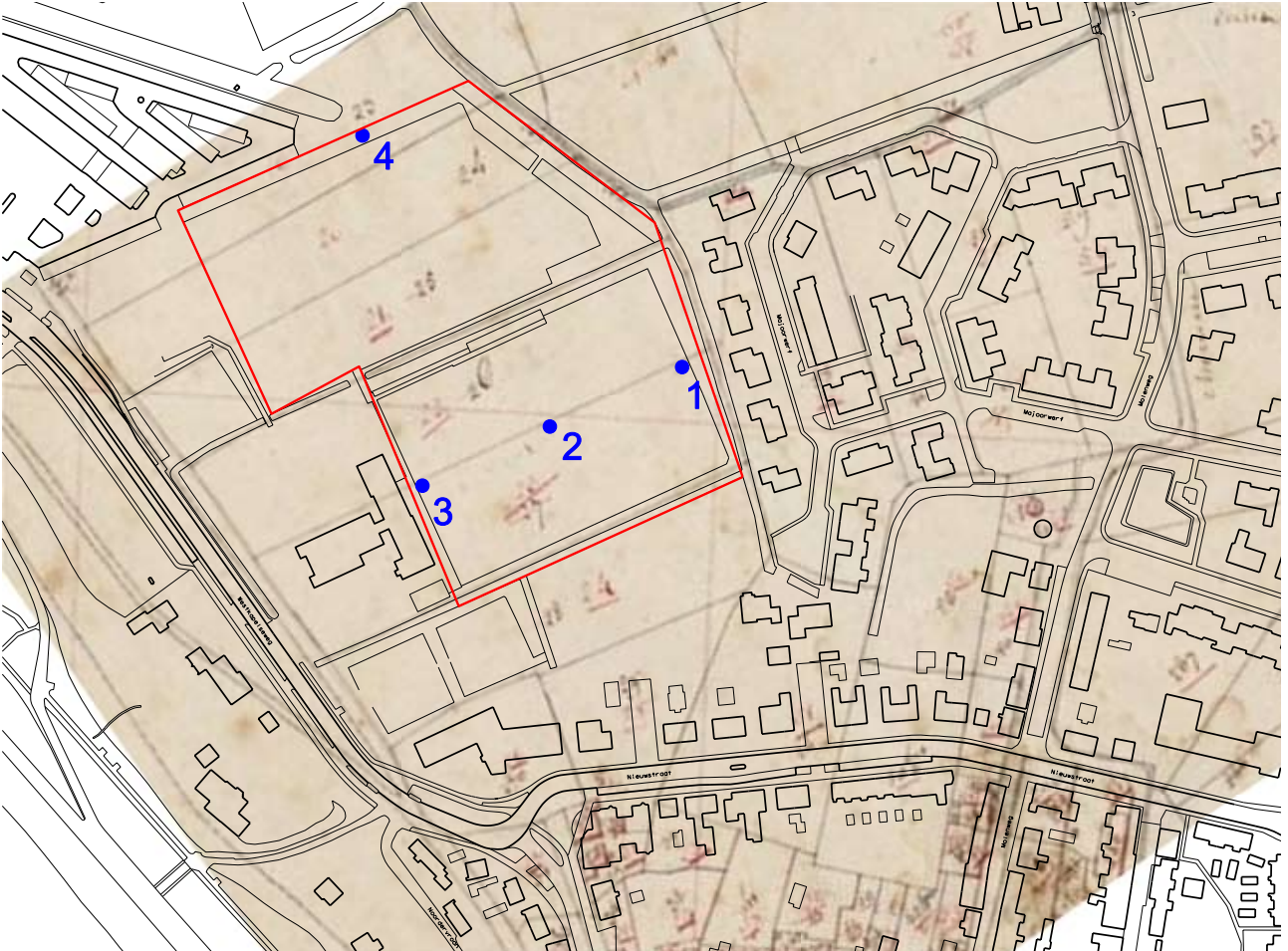

Fig. 7 Het plangebied op de kadasterkaart van 1832. Het plangebied is rood aangeduid en onbebouwd. *Bron: watwaswaar.nl*

3. Resultaten veldonderzoek

3.1 Booronderzoek

Het booronderzoek werd uitgevoerd op 5 april 2012 door B.H.F.M Meijlink (WAD) en J. Bostelaar. In totaal werden vier boringen gezet, drie centraal over het zuidelijke voetbalveld (de locatie van de geplande supermarkt) en één aan de noordzijde van het gebied (de locatie van de nieuwe voetbaltribune) (fig. 3).

Onder een recente bouwvoor van gemiddeld 45cm dik bevond zich in drie van de vier boringen een siltig zandpakket (boring 1, 2 en 3). Dit pakket is circa 50-70cm dik. De kadasterkaart van 1832 geeft precies in de zone van de boringen een perceelssloot aan. Waarschijnlijk valt dit pakket te koppelen aan de vulling van deze gedempte sloot. In boringen 2 en 3 werden onder deze mogelijke slootvulling sporen van moertering vastgesteld. In boring 1 werd tussen 164 en 190cm onder maaiveld een donker siltig pakket geregistreerd dat mogelijk kan toegewezen worden aan een oude sloot of een nog eerdere bouwvoor.

Boring 4, aan de noordzijde van het onderzoeksterrein geeft een iets gewijzigde stratigrafie ten opzichte van de zuidelijker boringen. Onder de recente bouwvoor werd tussen 20 en 145 cm onder maaiveld ook een vuil pakket aangetroffen met baksteenpuin. De kaarten lijken hier geen sloot aan te geven. De aard van het pakket blijft onduidelijk. Hieronder bevinden zich lagen die toegeschreven kunnen worden aan het Laagpakket van Walcheren. Een kleine, in laagjes opgevulde geul lijkt zich tussen 190 en 247cm onder maaiveld te bevinden. Op 260cm onder maaiveld werd het Hollandveen vastgesteld. De top is echter volledig geërodeerd.

3.1 Veldkartering

Het plangebied was op het moment van het onderzoek in gebruik als sportterrein. Een veldkartering was niet mogelijk.

4. Conclusies en advies

4.1 Conclusies

Op basis van het bureau- en veldonderzoek kan gesteld worden dat het onderzoeksterrein zeker vanaf de 17e eeuw in gebruik is geweest als akkerland en/of weiland. Deze situatie is onveranderd gebleven tot midden jaren '60 van de vorige eeuw.

Het gebied bevindt zich in een laaggelegen poelgebied en het is niet waarschijnlijk dat dit gebied in de Middeleeuwen bewoond geweest is. Wel zijn er voldoende indicaties om te veronderstellen dat het onderliggende Hollandveen in deze periode ontgonnen is ten behoeve van zoutwinning (moertering). Het ontgraven van het veen zal eventuele vindplaatsen uit IJzertijd en Romeinse Tijd vernietigd hebben.

Het Pleistocene niveau waar resten uit de Steentijd kunnen worden verwacht bevinden zich op minstens 15m onder NAP en zal bij latere werkzaamheden niet bedreigd worden.

4.2 Advies

Concluderend kan worden gesteld dat er zich binnen het plangebied geen behoudenswaardige archeologische resten bevinden. De WAD beveelt daarom dan ook **geen archeologisch vervolgonderzoek** aan op de locatie.

Mochten er tijdens de werken onverhoopt toch nog archeologische vondsten en/of sporen worden aangetroffen, moet contact opgenomen worden met de Walcherse Archeologische Dienst (B.Silkens 06-50850164 / B. Meijlink 06-52552925).

Literatuur

BENNEMA J. & VAN DER MEER K., 1952. *De Bodemkartering van Nederland. Deel 12, Walcheren*. Wageningen, Stichting voor Bodemkartering.

BERENDSEN H.J.A., 2000. *Landschappelijk Nederland*. Assen.

DE KRAKER A.M.J. & BORGER G.J. (red.), 2007. *Veen-Vis-Zout. Landschappelijke dynamiek in de zuidwestelijke delta van de Lage Landen*. Geoarchaeological and Bioarchaeological Studies, vol. 8, Amsterdam.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), Versie 3.1., 2006. Zoetermeer, College voor de Archeologische kwaliteit.

LEENDERS K.A.H.W., 2007. Het Middeleeuwse zoutwinningsproces. In: DE KRAKER A.M.J. & BORGER G.J. (red.), 2007. *Veen-Vis-Zout. Landschappelijke dynamiek in de zuidwestelijke delta van de Lage Landen*. Geoarchaeological and Bioarchaeological Studies, vol. 8, Amsterdam, pp. 113-129.

MULDER F.J., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Houten/Groningen, Wolters-Noordhoff bv.

Topografische kaarten en plattegronden van de Hattinga's 1724-1755, Map 10, Kaarten van Walcheren, 1:12.000

VAN RUMMELEN F.F.F.E., 1997. *Toelichting bij de Geologische kaart van Nederland: 1:50.000. Blad Walcheren*. Tweede druk, Haarlem, Rijks Geologische Dienst.

VOS, P.C. & R.M. VAN HEERINGEN, 1997. Holocene geology and occupation history of the Province of Zeeland (SW Netherlands). In: FISHER M.M. (ed.). *Mededelingen Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, Nr. 59. Holocene evolution of Zeeland (SW Netherlands)*. Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO, Haarlem.

WEERTS H, CLEVERINGA P, WESTERHOFF W. & VOS P., 2006. *Nooit meer: Afzettingen van Duinkerke en Calais*. In Archeobrief. Methoden en Technieken, pp. 28-34.

BIJLAGE I - boorstaten

Zs1	Zand zwak siltig	XXX	onbekend
Zs2	Zand matig siltig	(O)BV	(oude) bouwvoor
Zs3	Zand sterk siltig	kreek	kreekvulling
Kz1	Klei zwak zandig	moer	gemoerneerd
Kz2	Klei matig zandig	HOLV	Hollandveen
Kz3	Klei sterk zandig	HOLVAAR	Veraard Hollandveen
Ks1	Klei zwak siltig	BASV	Basisveen
Ks2	Klei matig siltig	WORM	Laagpakket van Wormer
Ks3	Klei sterk siltig	PLEI	Pleistoceen dekzand
V	Veen	REC	Recente verstoring
		WALC	Laagpakket van Walcheren
gr	grijs	gn	groen
br	bruin	or	oranje
bl	blauw	wi	wit
zw	zwart		
ge	geel	Fe	ijzer
l	licht	h	humus
d	donker	plt	plantenresten

BO-01

X: 22702,98   Y: 392191,73   Z: 0,90 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	45	Zs2	BV	dbr; s; h3; plt2
45	90	Zs3	OBV/SLOOT?	dbr; s; h3; plt1; oude BV/Sloot?
90	120	Kz3	LG/SLOOT?	grbr; s; HK+; vuil, verrommeld, kleibrokken
120	132	Ks2	LG/SLOOT?	grbr; s; vuilig
132	162	Ks2	WALC?	blgr; s; gereduceerd
162	164	Zs2	OBV/SLOOT?	zwgr; g; plt2; oude BV/slootvulling?
164	190	Zs2	OBV/SLOOT?	dgrbr; g; plt1; oude BV/slootvulling?
190	200	Zs1	KREEK/Oude Duin?	lgr; s

BO-02

X: 22654,13   Y: 392169,76   Z: 1,30m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	45	Zs3	BV	dbr; s; h3; plt2
45	100	Zs2	SLOOT?	dgrbr; s; h2; plt1
100	168	Zs2	MOER?	dblgr; s; vuil; kleibrokjes
168	236	Kz2	MOER?	gngr; g; vuil; met zandinsluitels
236	290	Zk2	MOER?	gr; vuilig; met dbr insluitels

BO-03

X: 22607,09

Y: 392147,93

Z: 1,00 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	35	Zs2	BV	dbr; h3; s; plt2
35	60	Zs1	OBV/SLOOT?	gr/dgr; h1; s; vuilig
60	100	Zs2	OBV/SLOOT?	dbrgr; h2; plt2
100	175	Zs1	MOER?	grbr; plt1; g; heterogeen, vuilig
175	197	Ks2	MOER?	gngr; g; plt1
197	210	Ks2	MOER?	gr; plt1
210	265	Kz2	MOER?	dbrgr; plt1; heterogeen, schelpjes

BO-04

X: 22584,97

Y: 392277,25

Z: 0,70 m NAP

<i>Boven</i>	<i>Onder</i>	<i>Lithologie</i>	<i>Stratigrafie</i>	<i>Opmerkingen</i>
0	20	Zs2	BV	s; h3; plt2
20	145	Ks2	LG?	lgebr; s; bst; vuil; sloot?
145	162	Zs2	WALC	gngr
162	190	Zs3	WALC	lgr; s
190	247	Zs2	GEUL (WALC)	gr en br; s; sterk gelamineerd (Z & V)
247	260	Zs3	GEUL (WALC)	dgrbr; s; weinig
260	270	V	HOLV	dbr

